

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 483. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_309A-txt-shoot-idm11443.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Naar nu denne Skildring, hvortil man kan finde alle Trækkene i hans Lovtaler og hans egne Skrifter, er sand, da maa man vel forundret spørge, hvad det var man priste ham for, hvorledes det var mueligt, at han, midt under Raabet paa Folke-Frihed, og Menneske-Adel, Opdragelse, Oplysning og Videnskabelighed, kunde forgudes? Det nemmeste og bedste Svar er vist nok det: fordi han selv raabde med, ja angav for en stor Deel Tonen, og fordi Skinnet altid maa bedrage dem, der kun elske Skinnet. Med andre Ord: Friederich var det levende Udtryk for 484den i verdslig Retning høiest udviklede tydske Fornuft i hans Dage, i Dagene mellem Volf og Kant, fra den Aachenske Fred til den baierske Krig, og dette Tidsrum fandt man for godt endnu en Stund efter dets Udløb, ja i Stats-Styrelsen næsten en heel Menneskealder: til Slaget ved Auerstädt, at canonisere, under Tilbedelse af Friederichs Reliquier, indtil Napoleon pulveriserede dem. Skrev ikke Friederich mod Machiavel, og, om han end styrede nok saa vilkaarlig, naar sagde han, at det var for hans egen Æres og Lunes Skyld? sagde han ikke tit nok, at det var Alt Statens Skyld, hvis Tjener han var, var det ikke nødvendigt at tvinge et uforstandigt og fordomsfuldt Folk til sit Bedste, og saae man ikke for sine Øine de livsalige Frugter i Statens Fasthed og Anseelse, i Krigshæren og Skatkammeret! Gav han ikke Skrivefrihed, og hvad, uden hans guddommelige Forstand, utrolige Bedrifter, og uforlignelige Indretning var Skyld i, at man kun svang Svøben mod hans Fjender: Christendom og Østerrig og hvad de alle heed, de Barbariets Levninger, men offrede ham den tilbørlige Virak, ja, naar en forvorpen Kompan misbrugte Skrivefriheden paa Gadehjørnerne, hjalp han da ikke selv Folk til desbedre at læse Pasquillen, ved at sætte den i Gabe-Stokken! Omgikkes han ikke Digtere og Videnskabsmænd som sine bedste Venner, og var det end franske, kom det da ikke af, at Frankerig da brammede 485med Verdens største Genier, og var i al Fald en tilgivelig Svaghed! taalde han ikke med en forbausende Godmodighed alle Voltaires Spotterier ei alene over Kirken, men over sit Folk og sine Venner, og gjorde han sig selv til en Undtagelse, saa var det menneskeligt, og afbrød end ikke hans Høiagtelse for den ophøiede Philosoph fra Fernei, som, man sige hvad man vil, dog, paa Evighedens Bekostning, gjorde sig selv udødelig. Kort sagt: Friederich kjendte sin Tids Mennesker, sagde hvad de gjerne vilde høre, gjorde hvad de gjerne gad see, og stræbde at bevise, hvad de gjerne gad troet: at naar man har Forstand i Panden, Styrke i Armen og Penge i Lommen, kan man gjøre hvad man vil, og behøver hverken at spørge Gud eller Fanden til Raads; han kjendte derimod ingen anden Historie tilgavns end Syvaarskrigens, og naar den ikke længer blev mageløs, blev han det ikke heller; han foragtede i det Hele Historie og Christendom, og kan da neppe have gjort Regning paa at ophøies af dem, han vilde have sin Deel i Verden, og den har han faaet, hans hele Statskonst var beregnet paa ham selv, og den holdt ham ud, han vilde, uden Bekymring for Fortid eller Fremtid, saavidt mueligt, beherske sine Dage, og det lykkedes ham, ja hans Priis overlevede ham, og hvem der da vil trætte imod dette hans Eftermæle, maa især bevise Muligheden af, at man, 486ved at følge sin Fornuft, kan naae et høiere Maal end man har for Øie.